

Tomšičev nazorni nauk v podobah; II. razred: Razinger-Žumrovo „prvo berilo in prva slovnica“; III. razred: „drugo berilo in slovnica“ iz zaloge šolskih knjig; IV. razred: „tretje berilo“ in Končnikova „slovnica“ iz zaloge šolskih knjig ali Praprotnikova „slovnica“.

3. Nemški jezik. III. razred: „prva nemška slovnica“ iz zaloge šolskih knjig; IV. razred: „druga nemška slovnica“ iz zaloge šolskih knjig.

4. Računstvo. I. razred: „prva računica“, dr. vit. Močnikova; II. razred: „druga računica“; III. razred: „tretja računica“; IV. razred: „četrtta“ oziroma „peta računica“.

Bolj obširno bomo o naših šolskih knjigah še v tekočem letu pisali v posebnih člankih. Ker je to vprašanje najbolj važno za napredek doma

čega šolstva, moral bi se več ali manj vsak zaveden učitelj ž njim baviti. Želimo, da bi se ta stvar kar najobširneje in najtemeljiteje vsestransko obravnavala. Prosimo torej vse sodelavce na šolskem polju, da nam pošiljajo razprave, tikajoče se uredbe šolskih knjig in pomanjkljivosti sedanjih knjig.

Četrto vprašanje. Dragi naš „Tovariš“, morebiti je tebi znano, kako se kaj godi našim tovarišem v skrajni in srednji Gorenjski? Zima je sicer tam hujša, nego v vinorodni Dolenjski, saj pesem že pravi „Pridi Gorenjč z mrzle planine!..“, ali pri tako gorki zimi, kakoršno imamo letos, bi se vender že imeli otajati in kaj v kakem šolskem listu spregovoriti, in pošto imajo tudi, telegraf tudi, železnico tudi, docim jo nam šele obetajo! (G. J. M. na Dolenjskem).

Odgovor?

Naši dopisi.

Iz Vrem. (Šolske novice, nadaljevanje).

Prav potrebno bi bilo tudi pri nas zgraditi novo šolsko poslopje, kajti sedanje je gotovo najslabše na Kranjskem. No, vsaj ni bilo to v šolske namene sezidano, temveč od sezidanja t. j. od leta 1710. služilo je za shrambo rudokopskega orodja. Leta 1846. kupila pa ga je šolska občina in odločila za šolo. Učni sobi sta majhni, posebno ona II. razreda (20 m²) in nikakor ne zadostujeta številu šolskih otrok. Stanovanje nadučiteljevo, obstoječe iz dveh sobic (16 m² in 12 m²), — ali boljše rečeno „katakombic“, ker je vse v zemlji — je zelo tesno in vlažno. Vlago to pa pospešuje od pretekle spomladi šoli že od nekdaj ne prav naklonjeni sosed s tem, da noče iztrebiti vodnjaka v njegov vrt napeljanega. Voda tedaj ob deževji ne more, kakor bi morala po vrtu, kateri je okrog šolskega poslopja, odtekat, marveč gre naravnost skozi severno steno v šolske prostore. Ob naglih in dolgo trajajočih nalivih pride v nadučiteljevo stanovanje posebno v kuhinjo in vežico toliko vode, da jo je treba bresti in s škafof ven nositi. To pomilovanja vredno stvar je tukajšnji krajni šolski svet že 7. rožnika p. l. sl. c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Postojni, in potem še večkrat naznanil in prosil, žalostno razmerno to po sl. c. kr. okrajnem glavarstvu nujno pa ugodno rešiti; a dosedaj je še vse nerešeno! — In, če se še dostavi, da stanovanje niti svojega stranišča nima, in ga tudi imeti ne more, ker nima to-

liko svojega pripravnega prostora, da bi se isto napravilo, je dovolj dokazana potreba zgradbe novega šolskega poslopja. Sl. c. kr. okrajni šolski svet naj bi blagoizvolil potrebo to pripoznati ter stvar še to leto toliko v kolovoz spraviti, da bi se prihodnje leto že mali odstotki v ta namen pri davkih pobirali; kajti laglje je davkoplačevalcu 30% ali 60% doklado v treh letih plačevati, kakor pa toliko na enkrat ob enem letu. Krajni šolski svet, kateri je učiteljstvu zelo naklonjen, in kateri vé, da je šola zelo koristna, bode si gotovo potem prizadeval, čeravno so slabi časi in slabe letine, da bode novo šolsko poslopje v malih letih sezidano. Učiteljstvo tukajšnje bode pa svoj težavni posel potem toliko skrbneje in veseleje opravljalo, ko bode imelo up, da bode kmalu rešeno vic: tesnih, zaduhlih in vlažnih prostorov starega „skladišča“ ter da mu bode prebivati v zračnih in suhih prostorih novega šolskega poslopja.

Anton Skala — Vreme.

Z goriškega Krasa. (Stara „Soča“ in učiteljstvo). V „Nove Soče“ četrti številki beremo v dopisu „iz učiteljskih krogov“: „Sloga med duhovščino in učiteljstvom je velike važnosti, in ni ga menda učitelja, ki bi si je ne želel“. Smelo trdimo, da vse slovensko učiteljstvo na Goriškem in zunaj Goriškega s prepričanjem pritrdi tu izraženemu načelu. Učiteljstvo je prepričano, da je le po vzajemnem delovanju učitelja in duhovnika mogoče doseči vzgojni smoter

ljudske šole v doseg dušne in telesne blaginje našega naroda. Kot zvestim sinovom svojega naroda je našim učiteljem prva in najsvetejša dolžnost, da v svojem delokrogu s srcem in umom delujejo za dušno in telesno blaginjo svojega naroda in svoje ožje in širše domovine in ker je v tem delovanju potrebno vzajemno postopanje dveh glavnih vzgojnih činiteljev, učitelja in duhovnika, zategadelj se za to vzajemnost tudi resno potezamo. Priznati moramo, da nas ogromna večina naših duhovnih sodrugin na šolskem polju, bodisi učiteljev ali katehetov v našem težavnem poslu podpira in vzajemno z nami deluje. S tem kažejo, da jim vroče bije srce za rod in domovino. Narod in domovina jim bode hvaležna za to. Ako se pa v našem stanu s tega stališča kje nahaja kaka izjema, nikomur ne moremo priznavati pravice, da radi tega napada ves stan in vse šolstvo. Izjeme so v vsakem stanu, celo v vsaki družini, pa so vender le — izjeme in tudi te s časom izginejo.

V zavesti torej, da s temi načeli in s takim delovanjem „zvesto služimo“ domovini svoji in narodu svojemu, je vsakdo izmed nas z radostjo in navdušenjem, da s požrtvovalnostjo izvrševal svoje dolžnosti, toda v plačilo za naše mnogoletno nesebično, trudapolno in najčistejšim načelom namenjeno delovanje nam pokloni naša stara „Soča“ v svojem dvajsetem letniku v četrti številki z naslovom: „Kam pridemo!“ članek, kakoršnega do sedaj v slovenskem časopisju še nismo čitali. Nameravali smo ta članek v našem „Tovarišu“ doslovno priobčiti, toda opustili smo to namero, ter s tem dokazujemo, da imamo več — krščanske ljubezni do svojega bližnjega sodelavca, nego je razvija neki kmet (?) v imenovanem članku. Pač pa smo si dobro zapamtili neosnovane trditve in zlobno natolčevanje, katero dotični gospod „kmet“ razvija v tem članku. Orožje, katero nam je stisnil v roke, dobro smo shranili. Čez sedem let vse prav pride. —

S Krasa. (Anton Šuc †). Dne 21. grudnia t. l. je po kratki bolezni umrl Anton Šuc, posestnik v Pliskovici, podpredsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta sežanskega, župan pliskoviški, načelnik cestnega odbora itd. Pokojnik ni bil učitelj, a učiteljstvo mu je dolžno, da se ga spominja tudi v učiteljskem listu. Njegovega blagega nesebičnega delovanja v vseh strokah socialnega življenja ne moremo tu nadrobno omenjati, ker bi predaleč prišli. Hvaležno pa se moramo spominjati njegovega delovanja gledé šolstva. Odkar obstoji novi šolski zakon, ves čas je bil jako delaven ud c. kr. okr. šolskega sveta in njega podpredsednik. Zlasti mnogo je delal pri šolskih stavbah, kot samouk sam načrte izdeloval, stavbe nadzoroval itd. Bil je iskren prijatelj učiteljstva in šole. Povzdiga šolstva v prid svojega naroda mu je bila tesno pri srci in ob vsaki pri-

liki je ljudstvo vnemal za šolo. On nam je bil živ dokaz, da tudi priprosti narod, da tudi kmet uvideva korist in potrebo dobro urejene šole. Z njim sta izgubila občina in narod, šola in učiteljstvo moža, ki nam je nenadomestn. Čast njegovemu neutrudnemu delovanju! Blag mu spomin! *A. L.*

Iz Ribnice na Dolenjskem, meseca svečana t. l. (Izv. dop.) (Redka slavnost).

Pretekli mesec dne 29. prosinca t. l. smo imeli v Ribnici redko slavnost, katera bode zlasti čitatelje „Učiteljskega Tovariša“ torej kolege-učitelje zanimala, dasi ni veljala ravno kateremu sodrugu našemu, pač pa je veljala možu, ki je bil vse svoje življenje v vedni, ozki dotiki z ljudskim šolstvom. Dovoljujem si torej to slavnost v nekaj potezah naslikati.

V našem šolskem okraji deluje v raznih častnih službah kot zastopnik krajnega šolskega sveta, bodisi kot krajni šolski nadzornik in kot prvosednik krajnega šolskega sveta v Ribnici, bodisi kot zastopnik cerkve, tedaj kot ud c. kr. okrajnega šolskega sveta kočevskega prečastiti gospod Martin Skubic, dekan in častni kanonik, že od 1868. leta, torej dva in dvajset let. V tej dolgi dobi se je vedno kazal kot iskren podpiratelj ljudske šole, kot zaščitnik ljudskih učiteljev kot veren sin našega naroda. Njegovemu neupogljivemu delovanju in prizadevanju se je imel v preteklih letih marsikateri naših kolegov iz tega šolskega okraja zahvaliti, da ga ni kaka pretirana zlovoljnost prehudo udarila in tudi danes imamo narodni učitelji v njem najzanesljivejšega podpornika in vedno pravičnega, dasi strogega zagovornika.

Razveselila nas je zatorej vse novica, da je N. V. naš presvetli cesar g. dekana in častnega kanonika dne 25. grudnia t. l. odlikoval s podeljenjem viteškega križca Fran-Josipovega reda, katerega je dne 29. prosinca t. l. preblagorodni gospod okrajni glavar dr. L. Thomann pl. Montalmar odlikovancu v navzočnosti mnogo odlične gospode slovesno na prsi pripel.

Tudi mi narodni učitelji se veselimo tega odlikovanja, ne zabeč, da je g. dekan za naše kolege in nas mnogokrat na tihem storil mnogo dobrega in mu priporočamo naš mlajši učiteljski narastaj, da ga blagoizvoli jednako podpirati, kakor dosedaj.

Anton Lapajne — Ribnica.

Iz Ljubljane. (Belinu pogin!) Še je vsakemu v spominu, kako so se učenci po vzbujeni učiteljev prizadevali glogovega belina pokončevati. Uspehi so bili tu in tam izredno ugodni, kajti na tisoče se je tega škodljivega mrčesa uničilo. Žalibog pa ne moremo reči: „Iznebili smo se te pošasti!“ Ako pogledamo sedaj sadna drevesa in grme, vidimo, da zaléga zavita v listji že čaka po-

mladi, da se razvije v gosenice in nam ves sadni plod pogoltne.

Politična oblastva in županstva zdaj kličejo na delo in žugajo tistim nemarnežem s kaznijo, kateri bi zamudili pokončevanje te golazni.

Tudi sedaj je šolski mladini mogoče, v tej prevažni stvari kaj storiti. Tedaj na delo!

Pri pokončevanju naj si vsak misli: „Ne ti, mrčes, ampak jaz bom užival plod tega drevesa!“ — Skrajni čas je, da se belinu z vseh strani napove vojska!

L. Betar.

Iz Kostanjevice. (Naše šolske razmere.) Lansko leto bi bila kostanjevska šola morala obhajati stoletnico svojega obstanka kot javna šola. Pa ker so bile razmere take, da ni bilo upati, da bi se praznovanje vršilo dostojno, smo rajši mirovali. Kakor pričajo stare listine, odprla se je leta 1789. javna šola v Kostanjevici. Ali ker je bila navadno javni šoli prednica zasebna, verjetno je, da je tudi Kostanjevica imela že poprej zasebno šolo. V tej misli me potrjuje tudi to, ker se v šolskih zapisih od leta 1787. in 1788. bivše šole v tukajšnjem samostanu ne nahajajo imena otrok iz Kostanjevice, ampak izkazani so le otroci iz vasij, ki spadajo tudi sedaj k tukajšnji šolski občini. Da bi bili pa kmetje svoje otroke pošiljali v šolo, meščani pa ne, ne moremo verjeti. Prvi učitelj v javni kostanjevski šoli je bil Pibernik, plače je imel za šolo in orglanje 180 gld. Kakor kaže klasifikacija v šolskem zapisu, bila je šola nemška. Nemška je tudi ostala do novejših časov. Počasi se je prelevila v dvojezično, da so se otroci vsaj brati in pisati tudi slovensko učili in od leta 1877. je šola slovenska. Naši starejši meščanje se še sedaj radi pobahajo s svojo nemščino, da si nihče, ki ni drugod hodil v šolo, ne napravi v tem jeziku niti najmanjšega pisma. Ker se slovenščine niso učili, in so, kar jih je bolj zavednih v slovenščini le samouki, gre jim posebno s pisanjem tudi v slovenščini prav težko. Človek bi mislil, da taki ljudje morajo sami na sebi spoznati, kako ne-

dostaten je bil nekdanji pouk; pa motil bi se silno. Vsi šolski nauki, naj so še tako praktični in potrebni, nič niso proti nemščini. Vedno je slišati: Nekdaj so bile šole vse boljše, kot sedaj; vsak je znal nemško. Če je bil kdo k vojakom vzet, gotovo je postal „koprol“ itd. S takimi in enakimi čenčami se izpodbija narodni šoli veljava. Da je tudi sedaj vsakemu otroku prilika, učiti se nemščine, ne da bi zato drugi pouk trpel škodo, takim modrijanom ne zadostuje; imajo namreč svoje prepričanje, da modrosti in učenosti se more človek le v nemščini nasrkati.

Sto let je tedaj minulo, kar ima Kostanjevica svoje učitelje, a svoje šole, namreč šolskega poslopja pa še sedaj nima. Dva razreda sta v župnijskem poslopju, jeden pa v zasebni hiši. Ker je pa upati, da se trirazrednica še to leto razširi v štirirazredno šolo, če tudi so se nekateri šolski prijatelji (?) očitno, še bolj pa skrivaj, silno upirali razširjanju, imeli bomo dva razreda v zasobnih hišah potaknjena. To je že dokaza dovolj, da je Kostanjevici svojega šolskega poslopja silno treba. Če pa še pomislimo, da ima tukajšnja šola že sedaj 291 šolo obiskujočih otrok ter da jih bo po novem vsolanju prišlo še nad 100 iz vasij tukajšnje občine, ki so bile do sedaj popolnoma brez šole, ni se moči načuditi tistim modrijanom, ki zahtevajo, da se šola ne zida poprej, dokler se z 10%ono naklado ne nabere dovolj denarja za zidanje. Ker te naklade letos še nimamo, morali bi čakati nove šole najmanj še 34 let! Med tem časom bi pa občina izdala za nadučiteljevo stanovanje in za dva razreda, če bi še zadostovala in bi se najemščina ne vzvišala — celih 10.540 gld.! Sedaj pa kdo reci, da niso to prijatelji naroda, da ne skrbé za korist občine, posebno pa, da ne umejo izvrstno računati in še bolj gospodariti z občinskim premoženjem. Opomniti pa moram, da to niso mladeniči, ampak stari izkušeni možje; in nekateri izmed njih so celo „študirali“. Upati pa je, da se bo zgodilo drugače, in to kmalu.

L. Abram — Kostanjevica.

Vestnik „Pedagogiškega društva“ v Krškem.

Za leto 1890. so nadalje plačali gg.: Levec Francšek, c. k. okr. šol. nadzornik, prof. itd. v Ljubljani; Kočevar Anka, učiteljica v Begunjah; okrajna učiteljska knjižnica v Litiji; Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani; Kosi Anton, učitelj v Središču; Wessner Marija, učiteljica v Ljubljani; Strle Rezika, učiteljica v Gorjah; Tomšič Ivan, c. kr. okr. šolski nadzornik v Ljubljani; Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani; Žumer Andrej, c. k. okr. š. nadz. v Ljubljani; Kokalj Francšek, učitelj v Ljubljani.

Za leto 1889. so nadalje plačali gg.: Ravnika Jernej, nadučitelj v Litiji; Povše Fran-

čišek, umir. ravnatelj, posestnik itd. v Ljubljani; Zadnikar Kristina, učiteljica v Šiški; Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani; mestna dekleška šola v Ljubljani; Schwinger Albin, dekan pri Sv. Miklavži; dr. Marinko Jožef, c. kr. prof. v Novem Mestu; Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani; Steska Jeanetta, učiteljica v Trbovljah; Mlatko Josip, kaplan pri Sv. Miklavži; Žirovnik Janko, nadučitelj v Gorjah.

Društvu je blagoizvolila darovati slavna posojilnica v Krškem znesek pet gld., za kar se ji najpristrčneje zahvaljuje **odbor.**

mladi, da se razvije v gosenice in nam ves sadni plod pogoltne.

Politična oblastva in županstva zdaj kličejo na delo in žugajo tistim nemarnežem s kaznijo, kateri bi zamudili pokončevanje te golazni.

Tudi sedaj je šolski mladini mogoče, v tej prevažni stvari kaj storiti. Tedaj na delo!

Pri pokončevanju naj si vsak misli: „Ne ti, mrčes, ampak jaz bom užival plod tega drevesa!“ — Skrajni čas je, da se belinu z vseh strani napove vojska!

L. Betar.

Iz Kostanjevice. (Naše šolske razmere.) Lansko leto bi bila kostanjevska šola morala obhajati stoletnico svojega obstanka kot javna šola. Pa ker so bile razmere take, da ni bilo upati, da bi se praznovanje vršilo dostojno, smo rajši mirovali. Kakor pričajo stare listine, odprla se je leta 1789. javna šola v Kostanjevici. Ali ker je bila navadno javni šoli prednica zasebna, verjetno je, da je tudi Kostanjevica imela že poprej zasebno šolo. V tej misli me potrjuje tudi to, ker se v šolskih zapisih od leta 1787. in 1788. bivše šole v tukajšnjem samostanu ne nahajajo imena otrok iz Kostanjevice, ampak izkazani so le otroci iz vasij, ki spadajo tudi sedaj k tukajšnji šolski občini. Da bi bili pa kmetje svoje otroke pošiljali v šolo, meščani pa ne, ne moremo verjeti. Prvi učitelj v javni kostanjevski šoli je bil Pibernik, plače je imel za šolo in orglanje 180 gld. Kakor kaže klasifikacija v šolskem zapisu, bila je šola nemška. Nemška je tudi ostala do novejših časov. Počasi se je prelevila v dvojezično, da so se otroci vsaj brati in pisati tudi slovensko učili in od leta 1877. je šola slovenska. Naši starejši meščanje se še sedaj radi pobahajo s svojo nemščino, da si nihče, ki ni drugod hodil v šolo, ne napravi v tem jeziku niti najmanjšega pisma. Ker se slovenščine niso učili, in so, kar jih je bolj zavednih v slovenščini le samouki, gre jim posebno s pisanjem tudi v slovenščini prav težko. Človek bi mislil, da taki ljudje morajo sami na sebi spoznati, kako ne-

dostaten je bil nekdanji pouk; pa motil bi se silno. Vsi šolski nauki, naj so še tako praktični in potrebni, nič niso proti nemščini. Vedno je slišati: Nekdaj so bile šole vse boljše, kot sedaj; vsak je znal nemško. Če je bil kdo k vojakom vzet, gotovo je postal „koprol“ itd. S takimi in enakimi čenčami se izpodbija narodni šoli veljava. Da je tudi sedaj vsakemu otroku prilika, učiti se nemščine, ne da bi zato drugi pouk trpel škodo, takim modrijanom ne zadostuje; imajo namreč svoje prepričanje, da modrosti in učenosti se more človek le v nemščini nasrkati.

Sto let je tedaj minulo, kar ima Kostanjevica svoje učitelje, a svoje šole, namreč šolskega poslopja pa še sedaj nima. Dva razreda sta v župnijskem poslopju, jeden pa v zasebni hiši. Ker je pa upati, da se trirazrednica še to leto razširi v štirirazredno šolo, če tudi so se nekateri šolski prijatelji (?) očitno, še bolj pa skrivaj, silno upirali razširjanju, imeli bomo dva razreda v zasobnih hišah potaknjena. To je že dokaza dovolj, da je Kostanjevici svojega šolskega poslopja silno treba. Če pa še pomislimo, da ima tukajšnja šola že sedaj 291 šolo obiskujočih otrok ter da jih bo po novem vsolanju prišlo še nad 100 iz vasij tukajšnje občine, ki so bile do sedaj popolnoma brez šole, ni se moči načuditi tistim modrijanom, ki zahtevajo, da se šola ne zida poprej, dokler se z 10%ono naklado ne nabere dovolj denarja za zidanje. Ker te naklade letos še nimamo, morali bi čakati nove šole najmanj še 34 let! Med tem časom bi pa občina izdala za nadučiteljevo stanovanje in za dva razreda, če bi še zadostovala in bi se najemščina ne vzvišala — celih 10.540 gld.! Sedaj pa kdo reci, da niso to prijatelji naroda, da ne skrbé za korist občine, posebno pa, da ne umejo izvrstno računati in še boljše gospodariti z občinskimi premoženjem. Opomniti pa moram, da to niso mladeniči, ampak stari izkušeni možje; in nekateri izmed njih so celo „študirali“. Upati pa je, da se bo zgodilo drugače, in to kmalu.

L. Abram — Kostanjevica.

Vestnik „Pedagogiškega društva“ v Krškem.

Za leto 1890. so nadalje plačali gg.: Levec Francšek, c. k. okr. šol. nadzornik, prof. itd. v Ljubljani; Kočevar Anka, učiteljica v Begunjah; okrajna učiteljska knjižnica v Litiji; Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani; Kosi Anton, učitelj v Središču; Wessner Marija, učiteljica v Ljubljani; Strle Rezika, učiteljica v Gorjah; Tomšič Ivan, c. kr. okr. šolski nadzornik v Ljubljani; Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani; Žumer Andrej, c. k. okr. š. nadz. v Ljubljani; Kokalj Francšek, učitelj v Ljubljani.

Za leto 1889. so nadalje plačali gg.: Ravnika Jernej, nadučitelj v Litiji; Povše Fran-

čišek, umir. ravnatelj, posestnik itd. v Ljubljani; Zadnikar Kristina, učiteljica v Šiški; Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani; mestna dekleška šola v Ljubljani; Schwinger Albin, dekan pri Sv. Miklavži; dr. Marinko Jožef, c. kr. prof. v Novem Mestu; Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani; Steska Jeanetta, učiteljica v Trbovljah; Mlatko Josip, kaplan pri Sv. Miklavži; Žirovnik Janko, nadučitelj v Gorjah.

Društvu je blagoizvolila darovati slavna posojilnica v Krškem znesek pet gld., za kar se ji najpristrčneje zahvaljuje **odbor.**

Vestnik.

Osozne vesti. V petmesečni učni tečaj na državni obrtni šoli v Gradci za učitelje, katerim se je usposobiti za risanje na obrtnih nadaljevalnih šolah, vzprejeti so s Kranjskega gg.: Papa Francišek, nadučitelj v Škofji Loki; Sest Andrej, nadučitelj v Metliki; Josin Teodor, učitelj v Postojini; Podkrajšek Hinko, učitelj v Radovljici in Mally Konrad, učitelj v Trzinu. Ker se tečaj prične z današnjim dnevom, dobili so z dnem 25. svečana dopust. Vsak izmed imenovanih udeležencev dobiva v tem času svoje navadne dohodke, primerno mesečno doklado in potnino v Gradec. Namestne učne moči plača deželni šolski zaklad, oziroma v to svrhu namenjeni zalog. — Obrtni nadaljevalne šole so v našem domačem šolstvu velik napredek in sl. deželnemu šolskemu svetu, oziroma deželnemu odboru se mora pripoznati, da je spoznal važnost teh šol in s svojo izdatno podporo imenovanim gospodom omogočil udeležbo tega tečaja v prid domačem šolstvu. Gospodom udeležencem želimo najboljšega uspeha. — G. Cepuder Jožef je službo učitelja na drugi mestni deški ljudski šoli nastopil dne 15. svečana; g. Rupnik Ivan, učitelj v Črnomlju, dobil je stalno nadučiteljsko službo na trirazrednici v Leskovic v krškem okraju; g. Ravnikar Jernej, učitelj v Krškem, dobil je stalno nadučiteljsko službo na dvorazrednici v Litiji; g. Rus Francišek, učitelj v Ribnem, dobil je stalno nadučiteljsko službo na Bledu v radovljiškem okraju; g. Rihteršič Ivan, učitelj v Dobernicah pa stalno nadučiteljsko službo na dvorazrednici v Srednji Vasi v Bohinju; g. Rozman Florijan, učitelj v Veliki Dolini, pride za učitelja na štirirazredno deško šolo v Krškem; g. Hiti Matija pa iz Slavine v Dobrniče v novomeškem okraju; gospodičini pl. Föderberg Izabeli, učiteljici v Vipavi, podelila se je stalno tretja učiteljska služba v Gornjem Logatcu. Stalnimi učitelji na svojih službah so imenovani gg.: Konjar Urh v Motniku v kamniškem okraju, Kozjak Francišek v Borovnici v okraju ljubljanske okolice in Rojina Francišek v Kolovratu v litijem okraju. (V teh imenovanjih nič manj nego 6 R-ov! V tem šolskem letu srečna črka, podvizajte se, kar Vas je R-ov! — Ured.)

Iz našega društva. Od zadnjega izkaza so društvenino plačali gg.: Armic Leopold, učitelj v Ljubljani za 1890. l.; Benedik Dragotin, nadučitelj v Smledniku za 1890. l.; Bregar Jožef, učitelj v Kranjski Gori za 1890. l.; Celestina Jožef, prof. na c. kr. učiteljski v Ljubljani za 1890. l.; Furlan Jakop, učitelj v Ljubljani za 1890. l.; Gabrček Francišek, naduč. in c. kr. okr. šol. nadz. v Krškem za 1889. l.; Kos Mihael, učitelj v Velaslu za 1890. l.; Krušec Ivan, učitelj v Ljubljani za 1890. l.; Levičnik Jožef, učitelj v Železnikih za 1890. l.; Močnik Matej, uč. v pok. v Ljubljani za 1890. l.; Muhič Francišek, učitelj v Šent-Jernej za 1889. l.; Pezdrič Ivan, učitelj v Kranju za 1890. l.; Punčuh Šimen, učitelj v Rudniku za 1889. l.; Rant Matija, naduč. na Dobrovi za 1890. l.; Žirovnik Jožef, naduč. v Begunjah pri Cerknici za 1890. l.; Kragl Jožef, naduč. v Trzinu za 1890. l.; Kmet Andrej, učitelj v Trzinu za 1890. l.; Klančar Avgusta, učiteljica v Kamniku za 1890. l.

Prihodnji društveni večer bode v sredo dne 5. t. m.

Mihael Žolgar †. V Celji je dne 21. svečana nagloma umrl g. Mihael Žolgar, c. kr. profesor na tamošnji gimnaziji. Pokojnik je bil porojen leta 1833. v Št. Petru pri Celji, služboval je nekdanj na gimnaziji v Kranju, zdaj pa dolgo vrsto let v Celji, kjer je poleg klasičnih jezikov učil zlasti slovenščino. Pred nekaj leti je bil tudi slovenski poslanec v deželnem zboru štajerskem. Po prenosu ljudskega šolstva je bil nekaj časa tudi c. kr. okrajni šolski nadzornik za Radovljico. Pred desetimi leti je osnoval in uredoval tudi „Popotnika“. V m. p.!

Starosta koroških učiteljev. V Šent-Lipci v podjurski dolini na Koroškem je dne 31. prosinca t. l. umrl upokojeni učitelj g. Janez Terčik. Rojen je bil l. 1805. pri Sv. truh. Kraljih nad Idrijo. Leta 1829. je postal učitelj na pripravnici v Celji. V Boji Vesi je sezidal prelepo cerkev Matere Božje. Blag mu spomin!

Potrjen zakon. Načrt zakona, s katerim se urejujejo nagrade katehetom na javnih ljudskih šolah na Koroškem, dobil je najvišje potrjenje.

V Celovci nameravajo ustanoviti zavetišče za deklice (za dečke je že imajo). Iz nabranega kapitala 20.000 gld. so kupili v ta namen neki grad blizu Celovca. Vodstvo zavoda se bode izročilo sestram redovnicam „du Sacre-coeur“. Podjetju na čelu je baronica Reyer. Ker nabrane vsote še ne zadostujejo, nabira se še dalje. — Ali dobimo tudi v Ljubljani skoraj tak zavod? Jako potreben in koristen bi bil! Skoro vsa večja mesta jih že imajo.

Z Dunaja. Župan dunajski je kot predsednik mestnega šolskega sveta razglasil vsem dunajskim ljudskim in meščanskim šolam, da je nižeavstrijski deželni šolski svet z ozirom na to, da se v letnih poročilih skoro pri vseh mestnih šolah konstatuje napredek v metodični obravnavi učnih predmetov in v doseženih uspehih, ta poročila zadovoljno na znanje vzel. Ob tej priliki se je šolskim vodstvom naročilo, da se morajo določila gledé snazčenja šolskih sob, posebno po zimi strogo izvrševati in da se bodo šolskim slugam le take pobotnice izplačevale, na katerih šolsko vodstvo potrdi, da so sluge skrbeli za snaznost šolskega posloppja. Gledé pisalnega pouka pa se želi, da bi se latinica v višjih razredih bolj gojila, kar je važno zaradi francoščine v meščanskih šolah in zaradi srednjih šol.

Šolske kopeli. O zdravstveni važnosti šolskih kopelij je predaval pred kratkim dr. Fodor v higijeničnem društvu „Österreich“ na Dunaji in pri tem povedal marsikaj novega in zanimivega. Predavatelj je primerjal kopeli starih kulturnih držav z današnjimi ter omenil, da je bilo v Rimu za Konstancija 856 ljudskih kopelij, ki so vsak dan porabile 750 milijonov litrov vode. Šele v novejšem času se s tem nekoliko napreduje v gojitvi javnega zdravstva, da se ustanovljajo ljudske kopeli. Kar se tiče šolskih otrok, malo je takih, da se doma kopljejo, ker nedostaja prostora, priprav. časa ali razuma za to, in vse naprave v novih šolskih posloppjih gledé svetlobe, prezračevanja, kurjenja in snazčenja je manjše vrednosti, ako se telo otrokovo ne ohrani čisto in

čvrsto. Prva šolska kopel se je napravila v Göttingenu na Nemškem ter se je prav koristno skazala; vsa oprava je stala le 700 mark. Mnoga druga mesta so stvar posnela in poročila vseh šolskih vodstev ne morejo prehaliti koristi šolskih kopelij. Skoro vsi otroci se prostovoljno udeležujejo kopanja, o uporabi časa za to ni vredno govoriti, kajti v pol ure se 60 otrok more skopati. Po kopeli so otroci čvrstejši in se rajši učé in otroci kakor roditelji se privadijo snaznosti in redu. Prehladi pa se otroci pri kopanju ne morejo, ker gredo iz kopeli naravnost v gorko šolsko sobo. Govornik izrazi nado, da se bodo oblasti tudi na Dunaji, kjer se ustanovljajo ljudske kopeli, in po drugih avstrijskih mestih začela zanimati za šolske kopeli in jih ustanovljati.

Telovadba na gimnazijah. Visoko naučno ministerstvo namerava vpeljati telovadbo kot obvezen učni predmet na gimnazijah in v tem smislu predložiti državnemu zboru zakonski načrt. Dobro!

Koliko je jeden bilijon? Besedo bilijon je mogoče izgovoriti v dveh sekundah, napisati v desetih sekundah, ali došteti do bilijona bi ne mogel nikdo, kar se lahko dokaže. V minuti se more šteti do 160—170, računimo do 200. Torej doštujemo v jedni uri do 12.000, v jednem dnevi do 288.000, v jednem letu (365 dnij) do 105.120.000. Ako bi bil Adam začel šteti s prvim trenutkom svojega življenja do jednega bilijona. še davno ne bi bil doštel do bilijona, ker za to bi bil potreboval nad 9512 let.

„P. z B.“

Naznanilo. Ako kdo želi kupiti „Učiteljskega Tovariša“ letnik 1861—1863 in 1870—1881, skupaj 15 knjig, med njimi 12 trdovezanih, imam jih na prodaj.

Na Lgu dne 17. svečana 1890.

Fr. Ks. Trošt,

nadučitelj.

Zahvala. Visokorodni gospod Adalbert grof Kottulinsky, posestnik boštanske graščine, c. k. komornik itd., blagoizvolil je ljudski šoli v Boštanji podariti 20 gld. v nakupovanje tvarine za ročna

dela, za kar se mu v imeni ubogih deklic toplo zahvaljujeta

Alotzij Drmetj,

predsednik kr. š. sveta

Fr. Šmitik,

učiteljica.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna Šola“ je blagoizvolilo tukajšnji šoli za mali znesek podariti naslednje reči: 400 zvezkov raznih vrst, 9 snopičev svinčnikov, 4 snopiče peresnih držal, 12 tablic, 20 radirk, računski stroj, termometer, Razinger-Zumerstenske table v knjigo vezane, zbirko uteži in votlih mer, Schreiber-Nazorni nauk.

Za vse te darove izreka v imeni uboge šolske mladine, kakor tudi v imeni šole vrlému društvu najpriščnejšo zahvalo

Spodnja Idrija dne 20. svečana 1890.

M. Kavčič,

načelnik k. š. sveta.

Leopold Pančuh,

šolski voditelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna Šola“ je blagoizvolilo za tukajšnjo ubogo šolsko mladino za mali letni donesek dveh goldinarjev obilo raznega šolskega blaga podariti, za kar se tem potem v imeni uboge šolske mladine najpriščneje zahvaljuje

V Hrušici, 22. svečana 1890. **Fr. Kliner,**

učitelj.

Zahvala. Za malo vsoto, ki jo krajni šolski svet po proračunu vsako leto pošlje slavni „Narodni Šoli“, dobimo od te prekornostne družbe blaga za uboge učence trikrat tolike vrednosti. V imeni obdarovanih učencev se najtopleje zahvaljuje podpisano vodstvo za to veliko podporo ubogim otrocičem.

V sveto dolžnost si štejem tudi javno hvalo izreči tukajšnjemu preč. g. župniku Ivanu Vrhovniku, kateri je blag dobrotnik in podpornik naši šoli. Podaril ji je že mnogo knjižic za šolsko knjižnico. Šolsko sobo nam je olepšal s tremi podobami v lepih okvirih, podaril nam je dve sveti podobi in „Nauke o varstvu živalij za mladino“. On je spoznal, da se za ljudsko vzgojo največ more storiti v šoli in je vesten katehet. Sola in fara sme biti ponosna na takega gospoda župnika, krajnega šolskega nadzornika in kateheta.

Šolsko vodstvo pri Sv. Gotardu 12. svečana 1890.

G. Koželj,

šolski voditelj.

Listnica uredništva.

Gospodom sotrudnikom. Marsikateri doposlani članek ali dopis se boče v današnji številki pogršel; prosimo potrpljenja, vse pride na vrsto. Smatrali smo si v dolžnost, da na podlagi svojega programa pravočasno razglasimo in kar je mogoče raztolmačimo ministerski razpis

gledé popisovanja ljudskih šol, ki se ima koncem tega meseca izvršiti. Ker je v tej stvari natančnost prvi pogoj, imajo šolska vodstva priliko, da se o nji temeljito pončé, da ne bodo imela neljubih sitnosti. Ako bi kak naročnik o tem želel še kaj potrebnih pojasnil, moremo mu ustreči še v prihodnji številki.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.